ei sanud woitu. Siis ehitasid tornid, mis kõrgemad olid kui lin ja laskšid nüüd nooletega ja odadega ülewelt maha linna sisse, mis läbi nemad palju waewa tegid. Aga siiski ei tahtnud Eestlaesed oma linna mitte käest äraanda ja seisid wapraste wastu, kui aga neile leiba ja wee puudus linnas kätte tuli, siis hakasid rahu paluma. Ristirahwas wastasid: »kui teie tahate rahu pidada, risti usku heita ja meid oma linna wastu wõtta, siis tahame ka meie heal meelel rahu teha ja teid armastusega kui wendi pidada.« Seda kuuldes lubasid Eestlaesed risti-usku heita ja wõtsid õpetajad nimega Gottfried (Kotwriid) wastu, kes neid hakas õpetama, ja 20 pääwa taga ka ristitama. Selle järel läks wägi jälle Rija-maale tagasi.

Kui nemad olid kodu pisut puhanud ja kodu-asju toimetanud, läksid ristirahwas Saare-maale sõdima, neid kõige kahju ja pahanduse pärast nuht-lema, mis nemad olid teinud, kõige enamiste aga selle pärast, et Saarelaesed olid püüdnud Sakste lacwad, kui nemad piiskopidega Saksa-maale sõitsid, ärarikuda, ja piiskopid tapa. Aga talwe oli sel aastal wäga külm ja keelis neid pitkalt sõdida, ja selle-pärast rutasid ristirahwas pea jälle tagasi. Eestlaeste, aga iseäraniste Saarelaeste wiha ristirahwa wastu ja pealegi Sakslaeste wastu oli suur, aga nemad tundsid kül ka ära, et nemad nende käest ometegi ei sanud peästa ja wiimaks nenda kui teised nende alamadeks pidid jääma. Sellepärast saatsid nemad

käsud Wene-maale, Polotsku suurewürsti juure sõbruse seädust nendega, Sakslaeste wastu tegema. Wene suurwürst oli nende nõus ja lubas tulewal kewadel suure wäega tulla ja Rija linna ärarikuda. Kõik oli ka jo walmistatud, aga Jumala nõu oli teine. Selsamal pääwal kus wägi pidi hakama Rija poole minema, suri suurwürst häkilise surma!

Aga ka ristirahwas pidas nüüd nõuu, et tahtsid kõwaste Eestlaeste peäle kipuda, et nemad ükskord ka wõiksid nende pärast rahul olla. Leikuse kuul aastal **1216** oli ristirahwa wägi kous. Mõega wennade walitseja Wolkiin, piiskop Tiitrik oma wäedega, Liiwi ja Lätti rahwaga, ja esimest korda ka Eestlaesed (Sakalaesed) ristirahwa lipu al. Suur wägi läks Sakala maast läbi Harja maale. Ruki Maarja pääwal tuli wägi Ruila, kuhu Eestlaese wanemad wilusid nõupidamiseks kokku tulla. Seält nemad läksid mitmes jaus laiale ja tegid, nenda kui sel aeal sõa wiis oli, se on, riisusid loomi, tapsid mehi ja wiisid wangi, kogusid wiimaks ühes suures külas jälle kokku, puhkasid seäl neli pääwa ja läksid siis suure looma karjaga jälle koeu. Eestlaestel oli kül ka suur wägi, aga nemad ei julgund wasta panna.

Sel samal aeal saatsid Pihkwa riigi Wenelaesed Uggenuse käsku, et nemad neile pidid maksud maksma, ja kui mite, siis lubasid neile sõda teha. Uggenuse rahwas saatsid jälle oma peoleşt käsud Rija piiskopi ja mõega wennade walitseja juure abi ja nõu paluma. Rija wanemad saatsid sõnumed, et nemad

Maa-rahwa Kasuline Kalender 1862, lk. 28